

אמר לי בזה כללא, הרי זה עירוב מחשבות, אדע כי כל שכן כזית למחר בחוץ, עירוב מחשבות הוא.

אלא אי אמר לי בזה פרטא, ואף בזה סובר רבי יהודה תפוס לשון ראשון, אכתי כזית למחר בחוץ קא מיבעיא לי, ולא תהיה לי פשיטות אם גם בזה סובר רבי תפוס לשון ראשון, או שבוה מודה שנחשב עירוב מחשבות.

ומקשינן: אי הכי, השתא נמי, ששאל על כזית למחר בחוץ, לא ברור שתהיה לו פשיטות על כזית וכזית. כי התינח אי אמר ליה רבי כזית למחר בחוץ פרטא, ואף בזה חולק רבי יהודה, יש לו לפשוט מכך כי כל שכן בכזית וכזית, שהן שתי אכילות, חולק רבי יהודה. אלא אי אמר ליה שכזית למחר בחוץ כללא, שהוא עירוב מחשבות, אכתי כזית וכזית, שהן שתי אכילות, מיבעי ליה! אולי בזה סובר רבי תפוס לשון ראשון.

ומתריצין: סבר לוי שיוכל להבין מדברי רבי את שני האופנים. שהרי אם יאמר לי שכזית למחר בחוץ הוא פרטא כל שכן כזית וכזית כך הוא. ואם יאמר לי בניחותא ללא רתיחה שהוא כללא אבין ממנו שרק באופן זה כך הוא אבל בכזית וכזית הוא פרטא וכרבנן, כי אם כן, שאף זה כללא, מרתח רתח, (15) רבי יענה בריתחא — מה לך להסתפק?

השתא, כזית וכזית כללא, והיה לך ללמוד דבר זה לא-א-מכך שלא שניתני לך אופן זה של כזית וכזית, כזית למחר בחוץ, מיבעיא? הרי כל שכן שהוא כללא. ומכל מקום, שמענו מכך שלבסוף ענהו רבי ללא ריתחא שכזית למחר בחוץ כללא הוא, שכזית וכזית

לדידי הא, כזית וכזית, שייר להו לדידהו נמי בהך, כזית למחר בחוץ, ולא שנה להם, הגם שסובר שאף בזה חולק רבי יהודה, (14).

ומבארת הגמרא: והי, באיזה אופן אתנייה, שנה רבי ללוי, שלא היה יכול ללמוד ממנו לגבי לאכול כזית למחר בחוץ?

אילימא כזית וכזית אתנייה, שנה לו, שבוה חולק רבי יהודה, הרי האי, לאו שיורא הוא! כי אם בזה חולק רבי יהודה, כל שכן שחולק בכזית כזית, ולא היה לרבי להשמיע כלל דין זה. וכיון שאין שיור בדבריו, היה לו ללוי להסיק ממה שלא שנה לו רבי את האופן של חישוב לאכול כזית למחר בחוץ לומר שגם בזה חולק רבי, שבוה באמת מודה רבי שנחשב עירוב מחשבות.

אלא כזית כזית אתנייה רבי ללוי, ולא היה לו ללמוד מזה מה הדין בכזית וכזית, וכשמע את התלמידים גורסים בדבריו גם את האופן של כזית וכזית, הסתפק אם גירסתו דווקא, או גירסתם דווקא.

ומקשינן: אם כן, ותיבעי ליה ללוי מה הדין בכזית וכזית, שהרי מסופק הוא אם שנה רבי דבר זה או לא והיה לו לשואלו זאת!?

ומתריצין: סבר לוי, איבעי מיניה, אשאל מרבי שאלה חדא, דשמענא בתשובתו עליה תרתני, גם את הדין בכזית וכזית, וגם את הדין בכזית למחר בחוץ.

דאי בעינא ממנו רק כזית וכזית, הא ניחא אי

רש"י שכאשר בא השואל להחמיר שלא כדון אין העונה משיב בריתחא משום שלא איכפת לו בזה שיחמיר, ואם כן כיצד סמך לוי על כך שאם ישיב לו רבי בניחותא שכזית למחר בחוץ כללא יבין מכך שכזית וכזית פרטא, שמו אף כזית וכזית כללא הוא, והסיבה שלא רתח רבי בתשובתו היא משום שאין בטעותו של לוי קולא אלא חומרא [וכן העירו התוס' שם]?! עוד הקשה, שהיה לו ללוי לשאול מה הדין בכזית וכזית, והיה [אם ישיב לו רבי שהוא כללא כל שכן שכזית למחר בחוץ כן הוא] ואם ישיב לו שהוא פרטא בניחותא, יש לו ללמוד מכך שדווקא בזה הוא פרטא, אבל כזית למחר בחוץ כללא, ואם ישיבוהו דבר זה בריתחא, ילמד מכך שאף בכזית למחר בחוץ הוא פרטא, ולכך רתח, שהרי אם כזית למחר בחוץ פרטא, כל שכן בכזית וכזית!?

ותירץ, שהגדון כאן אינו נדון של איסור והתר שיש לו למשיב לרתוח בשביל להציא את השואל מטעותו שבה להקל

14. הקשה השפת אמת, הרי למסקנת הגמרא מבואר שאף בכזית וכזית נחלקו רבי יהודה ורבנן, ונמצא שהגם ששייר רבי ללוי דבר זה, מכל מקום לא שייר לו עוד דבר, שהרי בכזית למחר בחוץ אמר רבי שהוא עירוב מחשבות, ואם כן, היה לה לגמרא לומר שאמנם ידע לוי כי מה ששנה רבי לתלמידים הוא דווקא, ובכל זאת הסתפק האם ממה ששייר לו רבי כזית וכזית יש לו להסיק ששייר לו גם כזית למחר בחוץ, או שלא שייר לו כי אם כזית וכזית, אבל כזית למחר בחוץ סובר שעירוב מחשבות הוא.

15. הקשה השיטה מקובצת, משמע מדברי הגמרא כאן שעל אף שדעת השואל להחמיר שלא כדון, כגון זו שבא לוי להחמיר כדון כזית למחר בחוץ שיחשב פרטא ויהיה פיגול, מכל מקום אם סובר רבי שהוא כללא שייך שתהיה לו ריתחא בבואו להורות לו שאין כאן פיגול, ואילו בחולין [נב א] כתב